

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Program prac CMRZ na lata 2025–2028

Kontekst i cel ogólny

Centrum Monitorowania Rozwoju Zrównoważonego (CMRZ) jest integralną częścią Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (EKES-u) i odgrywa **kluczową rolę w realizacji programu działań na rzecz zrównoważonego rozwoju w Unii Europejskiej**. CMRZ – w ścisłej współpracy z sekcjami Komitetu, centrami monitorowania i Grupą Łącznikową ds. Organizacji Społeczeństwa Obywatelskiego – promuje wyważone i zintegrowane podejście do zrównoważonego rozwoju, dbając o to, by **wymiar gospodarczy, społeczny i środowiskowy** wzajemnie się wzmocniały i przynosiły obywatelom wymierne korzyści.

Program prac CMRZ na lata 2025–2028 jest publikowany w decydującym momencie. Choć do 2030 r. pozostało tylko pięć lat, **postępy w realizacji celów zrównoważonego rozwoju utknęły w martwym punkcie**. Na całym świecie tylko 17% celów jest realizowanych zgodnie z planem¹, natomiast nierówności, presja na środowisko i napięcia geopolityczne ciągle rosną. Jednocześnie informacje wprowadzające w błąd i polaryzacja polityczna osłabiły zrozumienie i poparcie społeczne dla zrównoważonego rozwoju. Nie jest to jedynie problem komunikacyjny, lecz także społeczny i polityczny. **Jeżeli cele zrównoważonego rozwoju pozostaną oderwane od realiów życia codziennego, ich realizacja nie zakończy się sukcesem.**

W tym kontekście nadrzędnym celem CMRZ na lata 2025–2028 jest **zwiększenie zaangażowania społeczeństwa w zrównoważony rozwój** poprzez wykazanie jego wpływu na życie codzienne, na społeczności lokalne i na możliwości gospodarcze. CMRZ stawia sobie za cel propagowanie

¹ [SDSN Sustainable Development Report 2025](#) [Ogólnosiwiatowy raport w sprawie zrównoważonego rozwoju na 2025 r.].

odnowionej, pozytywnej narracji na temat celów zrównoważonego rozwoju, która łączy zrównoważony rozwój z możliwościami, sprawiedliwością, dobrobytem i jakością życia dla wszystkich ludzi. Poprzez dialog, współpracę ze społeczeństwem obywatelskim i większą spójność polityki w całej UE CMRZ będzie dążyć do przywrócenia celów zrównoważonego rozwoju jako wspólnej wizji przyszłości Europy oraz do przyspieszenia transformacji w kierunku sprawiedliwego, zrównoważonego i odpornego społeczeństwa.

Priorytety strategiczne

Priorytet 1 – Odzyskanie narracji dotyczącej zrównoważonego rozwoju

Pierwszym priorytetem CMRZ będzie praca nad odzyskaniem publicznej narracji na temat Agendy 2030 i celów zrównoważonego rozwoju. W ostatnich latach informacje wprowadzające w błąd, zniekształcenia ideologiczne i upolitycznienie zacierają znaczenie zrównoważonego rozwoju. Debata na ten temat często jest oderwana od trosk obywateli, co wzmacnia poczucie, że zrównoważony rozwój jest abstrakcyjnym programem. **CMRZ skupi się zatem na odnowieniu związku celów zrównoważonego rozwoju z obywatelami, społecznościami i przedsiębiorstwami**, by pokazać, że zrównoważony rozwój nie stanowi ograniczenia, lecz źródło możliwości, bezpieczeństwa i odporności.

W trakcie tej kadencji CMRZ będzie promować pozytywną i inkluzywną wizję zrównoważonego rozwoju, w której podkreśla się, **w jaki sposób cele zrównoważonego rozwoju przynoszą wymierne korzyści**, takie jak godne miejsca pracy, zdrowsze środowisko, stabilne społeczności i sprawiedliwsza gospodarka. Dzięki współpracy z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, sieciami młodzieżowymi, partnerami społecznymi i podmiotami lokalnymi CMRZ zapewni przestrzeń do dialogu i wymiany poglądów, które pozwolą odbudować zrozumienie i poczucie odpowiedzialności. Celem jest **uczynienie zrównoważonego rozwoju wspólnym projektem społecznym, a nie technokratycznym procesem**, co pomoże instytucjom UE i zorganizowanemu społeczeństwu obywatelskiemu przemawiać jaśniejszym i bardziej jednolitym głosem na temat tego, co zrównoważony rozwój oznacza w praktyce i dlaczego ma znaczenie dla codziennego życia ludzi.

Priorytet 2 – Przyspieszenie postępów w realizacji społecznych celów zrównoważonego rozwoju

CMRZ położy nacisk na społeczny wymiar zrównoważonego rozwoju i uzna go za podstawę realizacji wszystkich celów zrównoważonego rozwoju do 2030 r. Postęp społeczny – poprzez ograniczanie ubóstwa, godną pracę, równość, edukację, zdrowie i włączenie społeczne – jest nie tylko celem samym w sobie, ale także czynnikiem sprzyjającym postępowi w zakresie zrównoważenia gospodarczego i środowiskowego.

Koncentrując się na społecznych celach zrównoważonego rozwoju, CMRZ będzie dążyć do **wzmocnienia związku między dobrostanem ludzi a transformacją ekologiczną i cyfrową**. Zbyt często społeczne aspekty zrównoważonego rozwoju traktuje się jako marginalne lub drugorzędne w stosunku do celów środowiskowych. CMRZ będzie działać na rzecz uznania ich za siłę napędową. Społeczeństwo, które jest sprawiedliwsze, spójniejsze i bardziej odporne, jest lepiej przygotowane do radzenia sobie ze zmianami, do inwestowania w innowacje i do ochrony naszej planety. Oznacza to

wzmocnienie umowy społecznej w Europie – poprzez wysokiej jakości zatrudnienie, edukację, ochronę socjalną i uczestnictwo w życiu społecznym – oraz zapewnienie sprawiedliwego podziału korzyści płynących z transformacji między terytoriami i pokoleniami. CMRZ będzie zatem opowiadać się za **Europą wspierającą zrównoważony rozwój poprzez włączenie społeczne i sprawiedliwość**.

Priorytet 3 – Uczynienie gospodarki czynnikiem umożliwiającym zrównoważony rozwój

Trzecim priorytetem będzie uczynienie z gospodarki czynnika wspomagającego i przyspieszającego pozostałe dwa filary zrównoważonego rozwoju. Debaty na temat polityki gospodarczej w UE w coraz większym stopniu koncentrują się na konkurencyjności, bezpieczeństwie i wiodącej pozycji w przemyśle, ale priorytety te muszą być dostosowane do celów zrównoważonego rozwoju, a nie postrzegane jako z nimi konkurujące. CMRZ będzie się starał wykazać, że **odnowa gospodarcza i zrównoważony rozwój mogą i muszą postępować razem**.

Dynamiczna, innowacyjna i konkurencyjna gospodarka europejska może stać się potężną siłą napędową dla celów zrównoważonego rozwoju, jeżeli będzie kierować się jasnymi celami w zakresie zrównoważoności i odpowiedzialnością społeczną. Inwestycje w ekologiczną i sprawiedliwą transformację, modele biznesowe o obiegu zamkniętym, przedsiębiorstwa społeczne i zrównoważone finansowanie mogą pomóc Europie odzyskać wiodącą pozycję w dziedzinie zrównoważonych technologii i odpowiedzialnego przemysłu. CMRZ będzie propagować dialog z partnerami społecznymi, przedsiębiorstwami i społeczeństwem obywatelskim w celu zbadania sposobów mobilizacji gospodarki, aby umożliwić włączenie społeczne i postęp w dziedzinie ochrony środowiska. W ten sposób podkreśli potrzebę spójności między mechanizmami zarządzania gospodarczego (takimi jak europejski semestr i wieloletnie ramy finansowe) a celami zrównoważonego rozwoju.

Postrzegając konkurencyjność jako zdolność do tworzenia długoterminowej wartości dla ludzi i planety, CMRZ **przyczyni się do przekierowania narracji gospodarczej Europy na narrację, która wzmacnia, a nie podważa zrównoważony rozwój**.

Priorytet 4 – Cele zrównoważonego rozwoju a rozwój obszarów wiejskich

Obszary wiejskie należą do tych obszarów, na których wyzwania i możliwości związane ze zrównoważonym rozwojem są najbardziej widoczne. Borykają się one z wyludnieniem, starzeniem się społeczeństwa, utratą usług i rosnącą podatnością na zmianę klimatu, ale mają również ogromny potencjał w zakresie innowacji, działań kierowanych przez społeczność i ekologicznej transformacji. Podczas obecnej kadencji CMRZ przeanalizuje, w jaki sposób można wykorzystać cele zrównoważonego rozwoju jako **praktyczne narzędzie do kierowania odnową obszarów wiejskich w całej UE**, by pomóc władzom lokalnym i regionalnym w dostosowaniu ich strategii, inwestycji i partnerstw do wspólnych celów w zakresie zrównoważonego rozwoju.

Wiele z tych wyzwań jest ściśle związanych z **transformacją europejskich systemów rolnych i żywnościowych**, które pozostają **jądrem gospodarek wiejskich**. Zrównoważone rolnictwo ma dla osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju zasadnicze znaczenie – wspiera bezpieczeństwo żywnościowe, chroni zasoby naturalne, wzmacnia różnorodność biologiczną oraz przyczynia się do przystosowywania się do zmiany klimatu i łagodzenia jej skutków. Innowacyjne praktyki rolnicze,

takie jak rolnictwo regeneracyjne, podejścia oparte na biogospodarce o obiegu zamkniętym i odporne lokalne systemy żywnościowe, mogą tworzyć wysokiej jakości miejsca pracy oraz wzmacniać tkankę gospodarczą i społeczną obszarów wiejskich. Zapewnienie aktywnego zaangażowania rolników, organizacji rolniczych i społeczeństwa obywatelskiego z obszarów wiejskich będzie zatem miało kluczowe znaczenie dla przekształcenia celów zrównoważonego rozwoju w praktyczne narzędzia rozwoju terytorialnego.

Prace te skupią się na propagowaniu zintegrowanego rozwoju obszarów wiejskich i miejskich, wzmacnianiu spójności terytorialnej i budowaniu lokalnej odporności dzięki inkluzywnemu zarządzaniu. CMRZ przeanalizuje, w jaki sposób społeczności wiejskie mogą wykorzystać cele zrównoważonego rozwoju do określenia ich priorytetów, przyciągnięcia inwestycji i połączenia celów społecznych, środowiskowych i gospodarczych – od dostępu do usług i miejsc pracy po zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych. Wysiłki te przyczynią się również do szerszej refleksji EKES-u na temat zrównoważonych systemów żywnościowych, biogospodarki i sprawiedliwej transformacji w regionach niezurbanizowanych.

Priorytet 5 – Przygotowanie się do programu działań na okres po 2030 r.

W związku z tym, że termin 2030 r. zbliża się szybkimi krokami, a większość globalnych celów nie jest realizowana, podjęto już refleksje na temat przyszłości międzynarodowych ram zrównoważonego rozwoju. W ciągu najbliższych dwóch lat rządy i zainteresowane strony rozpoczną kształtowanie programu działań na okres po 2030 r., który zostanie oficjalnie omówiony na szczycie ONZ w sprawie celów zrównoważonego rozwoju w 2027 r. CMRZ zamierza odgrywać w tym procesie aktywną rolę, dbając o to, by głos zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego UE był wyraźnie słyszalny już na wczesnym etapie.

CMRZ rozpocznie **zorganizowany proces refleksji nad przyszłością globalnych ram zrównoważonego rozwoju po 2030 r.** W ramach tego procesu zbadane zostanie, w jaki sposób nowy program mógłby opierać się na doświadczeniach związanych z realizacją celów zrównoważonego rozwoju, jakie zasady i wyciągnięte wnioski należy zachować oraz w jaki sposób zarządzanie, zakres i cele tego programu mogłyby ewoluować, aby odzwierciedlić pojawiające się globalne wyzwania. Chodzi o ułatwienie szeroko zakrojonego i pluralistycznego dialogu ze zorganizowanym społeczeństwem obywatelskim, pozwalającego zebrać jego oczekiwania, obawy i pomysły dotyczące kolejnego etapu globalnych wysiłków na rzecz zrównoważonego rozwoju. CMRZ podsumuje te uwagi, aby wesprzeć wkład Komitetu w unijne przygotowania do dyskusji dotyczących okresu po 2030 r. i zapewnić pełne odzwierciedlenie poglądów europejskiego społeczeństwa obywatelskiego w debacie.

Aspekty przekrojowe i współpraca

Kwestie przekrojowe mają dla podejścia CMRZ zasadnicze znaczenie. Podczas obecnej kadencji CMRZ wzmocni współpracę w ramach EKES-u i poza nim. Zacieśni współpracę z Grupą Łącznikową, by zaoferować społeczeństwu obywatelskiemu zorganizowaną platformę dialogu na temat zrównoważonego rozwoju. CMRZ będzie nadal aktywnie angażować się w procesy międzynarodowe, takie jak Forum Polityczne Wysokiego Szczebla ONZ (HLPF), zapewniając reprezentowanie perspektyw europejskiego społeczeństwa obywatelskiego. Młodzi ludzie, kobiety

i grupy zmarginalizowane znajdują się w centrum wysiłków na rzecz zwiększenia uczestnictwa, a integracyjne wydarzenia i dialogi będą miały na celu uwzględnienie nowych głosów w debacie na temat zrównoważonego rozwoju.

CMRZ zaapeluje również o przygotowanie **drugiego dobrowolnego przeglądu UE** dotyczącego realizacji celów zrównoważonego rozwoju. Podobnie jak w przypadku pierwszego przeglądu jesteśmy gotowi koordynować i opracować **wkład zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego**, by zapewnić pełne odzwierciedlenie jego perspektyw w sprawozdawczości UE.

Priorytety CMRZ są ściśle powiązane z priorytetami programu prac przewodniczącego EKES-u „Społeczeństwo obywatelskie sercem Europy – wspólne tworzenie Unii możliwości, bezpieczeństwa i odporności”², z programem prac Sekcji NAT oraz z pracami innych struktur w ramach Sekcji NAT, w tym stałej grupy ds. zrównoważonych systemów żywnościowych, grupy politycznej ds. Konferencji Stron UNFCCC i europejskiej platformy zainteresowanych stron gospodarki o obiegu zamkniętym (ECESP). CMRZ będzie uzupełniać i wspierać te priorytety poprzez propagowanie zrównoważonego rozwoju w ramach prac Komitetu oraz poprzez współpracę z przewodniczącymi sekcji i sprawozdawcami w celu zapewnienia spójności i współpracy w zakresie inicjatyw związanych ze zrównoważonym rozwojem.

Oczekiwane wyniki

Wdrażając ten program prac, CMRZ pomoże **odbudować publiczne poczucie odpowiedzialności za zrównoważony rozwój, propagować wymiar społeczny jako siłę napędową postępu oraz potwierdzić, że gospodarka jest czynnikiem umożliwiającym zrównoważony rozwój**. Program ten wzmocni rolę EKES-u jako pomostu między obywatelami, społeczeństwem obywatelskim i instytucjami UE oraz zapewni UE pozostanie na pozycji wiarygodnego i zaangażowanego lidera we wdrażaniu Agendy 2030 i w kształtowaniu przyszłości zrównoważonego rozwoju na świecie. Dzięki pluralistycznemu dialogowi i konkretnym działaniom CMRZ przyczyni się do stworzenia bardziej sprawiedliwej, zrównoważonej i odpornej Europy.

---

²

[Społeczeństwo obywatelskie sercem Europy.](#)